B.

Bloemendaal

Aan de Gemeenteraad.

Raadsvergadering d.d.	:	8 november 2017
Commissievergadering d.d.	:	19 oktober 2017
Commissie	:	Commissie Bestuur en Middelen
Portefeuillehouder	:	wethouder N. Heijink
Programmaonderdeel	:	004. Overhead 004002. Financiën toezicht en controle
Registratienummer	:	2017016667
Productiedatum	:	22 augustus 2017

Onderwerp

Dit voorstel gaat over de ontwerpbegroting 2018, zowel een sturingsinstrument als een document waarmee de raad de lasten en baten voor het nieuwe begrotingsjaar autoriseert.

Voorgesteld besluit:

De raad van de gemeente Bloemendaal;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 19 september 2017

b e s l u i t:

1. de nieuwe voorstellen 1 t/m 31 vast te stellen;
2. de begroting 2018 vast te stellen;
3. het meerjarenperspectief 2019-2021 voor kennisgeving aan te nemen;
4. de 1e begrotingswijziging 2018 Septembercirculaire 2017 (1e begrotingswijziging 2018) vast te stellen;
5. de 2e begrotingswijziging 2018 vaststelling gemeentelijk rioleringsplan (28 september 2017) vast te stellen.

De raad voornoemd, d.d.

de voorzitter, de griffier,

p.v.

Voorgesteld besluit

1. de nieuwe voorstellen 1 t/m 31 vast te stellen;
2. de begroting 2018 vast te stellen;
3. het meerjarenperspectief 2019-2021 voor kennisgeving aan te nemen;
4. de 1e begrotingswijziging 2018 Septembercirculaire 2017 (1e begrotingswijziging 2018) vast te stellen;
5. de 2e begrotingswijziging 2018 vaststelling gemeentelijk rioleringsplan (28 september 2017) vast te stellen.

Aanleiding en beoogd effect

Aanleiding
Voor elk begrotingsjaar moet een begroting worden opgesteld, waarbij structurele lasten en baten in evenwicht moeten zijn. Het Rijk vraagt van gemeenten dat zij een reële, meerjarige, duurzaam sluitende begroting maken. De provincie ontvangt de begroting vóór 15 november en toetst vervolgens of de begroting voldoet aan de gestelde normen. Met de begroting kan de gemeenteraad sturen op doelen en middelen en worden tevens de lasten/baten voor het nieuwe begrotingsjaar geautoriseerd.

Beoogd effect
De begroting voldoet aan wet- en regelgeving, is compact en geeft inzicht in de doelen van de gemeente in 2018. Bedacht moet worden dat op 21 maart 2018 gemeenteraadsverkiezingen plaats vinden en daarom wordt de begroting 2018 'beleidsarm' opgesteld, dus met zo min mogelijk 'nieuw beleid'. Nieuw beleid is immers aan de nieuwe raad en deze moet daar zo veel mogelijk ruimte voor hebben.

Politieke keuzeruimte
Het is aan de gemeenteraad om financiële belangen af te wegen tegen investeringsambities om al dan niet middelen vrij te maken. Daarbij moet ten minste voldaan worden aan de eis van een materieel sluitende begroting van baten en lasten.

Gedachtegang

Argumenten

1.1. De nieuwe voorstellen vergen een bestuurlijke afweging
Het gaat hier om voorstellen waar een bestuurlijke afweging gemaakt kan worden wat betreft nut, noodzaak, uitstelbaarheid etc. Overwegingen hierbij kunnen verder zijn om structurele extra lasten vermijden om de nieuwe gemeenteraad de ruimte te geven. De nieuwe voorstellen zelf zijn te vinden in bijlage 1 van dit raadsvoorstel.

Overigens worden ontwikkelingen met financiële consequenties binnen bestaand beleid en waar geen bestuurlijke afweging vereist is, als mutatie in de begroting verwerkt. Gedacht kan daarbij worden aan bijvoorbeeld cao-stijging, ophoging van budgetten voor inflatie etc. Grote mutaties worden toegelicht in de begroting.

2.1. De raad stelt de begroting vast en autoriseert hiermee de baten en lasten omdat dit een bevoegdheid van de gemeenteraad is
Conform art. 189 van de gemeentewet is het vaststellen van de begroting een

bevoegdheid van de gemeenteraad. De gemeenteraad ziet er ook op toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is.

De begroting is te vinden op een website waar programma's, doelen en middelen te vinden zijn. Grote mutaties worden hierin toegelicht, nieuwe voorstellen zijn te vinden in een bijlage bij dit raadsvoorstel.

3.1. *Het financiële meerjarenperspectief is ter kennisname omdat de raad elk begrotingsjaar besluit over de begroting*
De jaren na het begrotingsjaar worden in beeld gebracht en zijn ter kennisname. Omdat de gemeenteraad elk jaar besluiten neemt over beleidsprioriteiten etc. zijn deze cijfers indicatief en ter kennisname.

4.1. *De septembercirculaire was nog niet bekend toen de begroting werd opgesteld, daarom wordt de raad gevraagd om de effecten hiervan als 1e begrotingswijziging vast te stellen.*
De begroting is in de zomer opgesteld. De septembercirculaire werd pas later bekend en de effecten zijn niet verwerkt in de begroting. Daarom wordt de gemeenteraad gevraagd om dit als 1e begrotingswijzing vast te stellen. De raad ontvangt een separate brief over de consequenties van de septembercirculaire.

Kanttekeningen
Onderstaande kanttekeningen gelden voor alle voorstellen die structurele lasten met zich meebrengen of een negatief effect op de baten hebben.

1.1. *Zo mogelijk structurele lasten vermijden om nieuwe raad meer beleidsvrijheid te geven*
Op 21 maart 2018 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Vervolgens wordt een coalitie gevormd, een coalitieakkoord afgesloten en vervolgens een collegeprogramma opgesteld. Indien mogelijk wordt dit collegeprogramma financieel en niet-financieel vertaald in de begroting 2019 - 2022. Om de nieuwe gemeenteraad meer beleidsvrijheid te geven heeft het de voorkeur om extra structurele lasten waar mogelijk te vermijden.

1.2. *Integrale afweging verkoop activa en investeringsambities is noodzakelijk om het schuldniveau te beperken*
In het kader van de beperking van het schuldniveau wordt de gemeenteraad najaar 2017/begin 2018 informatie aangereikt om activa te verkopen en keuzes te maken m.b.t. de investeringsambities. Dit kan worden meegenomen in het beleid voor de volgende raads-/collegeperiode. Deze integrale afweging is uitgesteld omdat pas eind 2017/begin 2018 naar verwachting voldoende informatie beschikbaar is.

1.3. *Verlies van baten precario netwerken van € 750.000 vanaf 2022 moet opgevangen worden*
In het najaar 2017 ontvangt de gemeenteraad een plan van aanpak verlies precario netwerken 2022. Hoe dit verlies van € 750.000 opgevangen moet worden, kan worden meegenomen bij het opstellen van coalitieakkoord/collegeprogramma/begroting 2019 - 2022.

Alternatieven

Alternatief A: Incidentele lasten i.p.v. structurele lasten
Om structurele lasten te vermijden kan een alternatief zijn om incidenteel budget beschikbaar te stellen voor het eerste of tweede begrotingsjaar. Dan is er tijd voor verdere uitwerking en kan bekeken worden of een andere oplossing mogelijk is om de structurele lasten te vermijden.

Alternatief B: Andere procedure volgen

Soms is het ook mogelijk/gewenst/noodzakelijk om een voorstel als apart raadsvoorstel aan de raad aan te bieden zodat meer tijd is om nut/noodzaak/haalbaarheid/alternatieven etc. te onderzoeken. Natuurlijk wordt zoveel mogelijk gestreefd naar een integrale afweging bij de begroting maar dat is niet in alle gevallen haalbaar omdat bijvoorbeeld het voorstel bij de begroting niet rijp is voor besluitvorming maar (te) spoedeisend is om een volgende begroting af te wachten. Voorstellen binnen het beleid van de raad kunnen bij de Voor- en Najaarsnota aan de raad worden aangeboden.

Alternatief C: Uitstel van besluitvorming over specifieke voorstellen
Soms is het mogelijk om de besluitvorming over bepaalde voorstellen uit te stellen. Dat geeft mogelijkheden voor nadere uitwerking en het vormen van alternatieven.

Overwegingen van het college
Ons college is van mening dat de nieuwe voorstellen passend zijn om het beleid van de raad uit te voeren en dat alternatieven zoals hierboven geschetst niet gewenst zijn. Ons college wil uiteraard zoveel mogelijk ruimte laten aan de nieuwe raad na de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018. De mutaties die in de begroting zijn verwerkt zijn conform de uitgangspunten in de kadernota 2018 en/of een onvermijdbare bijstelling van baten/lasten binnen het beleid van de raad. Alleen noodzakelijke uitgaven wat betreft exploitatie en investeringen voor 2018 worden aan de raad voorgesteld.

Andere overwegingen zijn:
- Schuldniveau beheersbaar houden, op termijn daling schuldniveau;
- Baten en lasten in evenwicht houden conform eisen vanuit het rijk en provincie;
- Voorzieningenniveau is voor inwoners op onderdelen (te) hoog in relatie tot beschikbare middelen. Eind 2017 laat het college een onderzoek uitvoeren hoe de baten/lasten van de gemeente zich verhouden tot andere gemeenten.

Financiële middelen

STAND MJB 2018-2021 NA VASTSTELLING BEGROTINGSRAAD 8 NOVEMBER 2017

- = nadeel
+ = voordeel

	MEERJARENBEGROTING 2018-2021 x € 1.000	2018	2019	2020	2021
1	Stand meerjarenbegroting in PRIMAIRE begroting 2017	292	293	568	568
	Reeds genomen raadsbesluiten na begrotingsvaststelling	-89	-89	-89	-89
a	Voorjaarsnota 2017	190	163	172	172
b	Mutaties meerjarenbegroting 2018-2021 (saldo lasten en baten)	-247	-17	-457	-608
2	BIJGESTELDE STAND meerjarenbegroting 2018-2021 inclusief mutaties	146	350	194	43
c	**Nieuwe voorstellen**	**-883**	**-447**	**-331**	**-163**
3	BIJGESTELDE STAND meerjarenbegroting 2018-2021 inclusief nieuwe voorstellen	**-736**	**-97**	**-137**	**-121**
	Eliminatie opgenomen incidentele lasten en baten	814	-456	-592	-739
	Saldo materieel na correctie incidentele lasten en baten	**78**	**-553**	**-729**	**-860**

De begroting 2018 begint met de primaire begroting 2017, met vervolgens de financiële consequenties van reeds genomen raadsbesluiten. In regel a zijn de structurele consequenties van de Voorjaarsnota 2017 te vinden en in regel b de mutaties van de begroting 2018. Vervolgens geeft regel 2 dan de bijgestelde stand aan van de meerjarenbegroting inclusief mutaties. In regel c zijn de consequenties te zien van nieuwe voorstellen.

De laatste regel geeft het saldo weer na correctie voor incidentele lasten en baten en is van belang voor inzicht in het materieel begrotingsevenwicht. In 2018 is het saldo positief maar vanaf 2019 is sprake van een negatief saldo oplopend tot ongeveer € 850.000 negatief in 2021. Dat is vooral het

gevolg dat de baten precario op netwerken van ongeveer € 750.000 vanaf 2019 als incidenteel moeten worden aangemerkt. Er is een plan van aanpak opgesteld hoe dit opgevangen kan worden.

U wordt geïnformeerd over de consequenties van de septembercirculaire 2017 in een separate brief. U wordt voorgesteld om de consequenties hiervan als 1e begrotingswijziging 2018 vast te stellen (beslispunt 4 raadsvoorstel).

Investeringen en schuldniveau
Op 23 augustus 2016 is door het college een aantal besluiten genomen in het kader van 'Bloemendaal duurzaam financieel houdbaar' (corsa 2016021221). Vervolgens is het raadsvoorstel over dit onderwerp door de gemeenteraad vastgesteld op 3 november 2016 (corsa 2016021156). Eén van de genomen besluiten is om het investeringsbeleid bij de kadernota 2018 te bespreken (besluitvorming bij de begroting 2018). Er is onder meer besloten om te streven naar een bruto schuld van € 20 miljoen (solvabiliteit = 50%) waarbij de schuldpositie niet verder mag oplopen dan maximaal € 40 miljoen. Onroerend goed wordt waar mogelijk (versneld) verkocht en de opbrengsten worden gebruikt om schulden af te lossen. De investeringsruimte wordt jaarlijks bepaald.

Het was de bedoeling om bij de kadernota/begroting 2018 met een integraal voorstel te komen hoe met investeringswensen voor de komende 5 - 10 jaar wordt omgegaan in relatie tot de beschikbare financiële ruimte. De noodzakelijke informatie is echter pas naar verwachting eind 2017/begin 2018 beschikbaar zodat dit niet haalbaar is. Daarom is bij de begroting 2018 een integrale afweging gemaakt wat betreft de noodzakelijke investeringen jaarschijf 2018. Vervolgens is naar verwachting voor 2019 en later meer bekend over substantiële investeringswensen voor de komende 5 - 10 jaar in relatie tot de beschikbare financiële ruimte.

In de periode 2018 -2021 gaat het om een investeringsvolume van ongeveer € 20 miljoen. Voorgesteld wordt om in 2018 ongeveer € 3,8 miljoen aan noodzakelijke, niet uitstelbare investeringen te doen. Vervolgens kan dan eind 2017 / begin 2018 in het kader van het begrotingsproces 2019 integrale besluitvorming plaatsvinden over de overige investeringen. Met de genoemde investering zal het schuldniveau tot 2019 onder de € 40 miljoen blijven.

Personele middelen
Enkele nieuwe voorstellen gaan over het beschikbaar stellen van extra personele middelen. Zie verder deze nieuwe voorstellen in de bijlage bij dit raadsvoorstel. Zie ook de paragraaf bedrijfsvoering.

Organisatorische middelen
In de programma's vindt u welke middelen per programma worden ingezet. In de paragrafen kunt per thema meer informatie vinden, zie bijvoorbeeld de paragraaf bedrijfsvoering.

Sociaal domein
Volgens de prognose van september 2017 zal de jeugdwet naar verwachting in 2017 sluiten met een tekort van ruim € 360.000. De verwachting is dat de uitvoering van de Wmo, maatwerk-dienstverlening en -voorzieningen, excl. apparaatskosten) sluit met een overschot van ongeveer € 550.000. Per saldo resteert naar verwachting een overschot, dat wordt verrekend met de reserves. Ook in 2018 wordt deze systematiek voortgezet.

Participatie
Bij de vorming van plannen/ontwikkelingen wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de inbreng van inwoners en andere stakeholders. Wat betreft ruimtelijke plannen wordt verwezen naar het "overzicht werkwijze ten aanzien van participatie in de ruimtelijke ordening".

Communicatie
Het raadsbesluit wordt verstuurd naar de provincie en opgenomen in de website begroting 2018.

Samenwerking (Heemstede)
Het gebruikte format van de begroting is waar mogelijk afgestemd met de gemeente Heemstede.

Vervolgproces/evaluatie

Vervolgproces
Na besluitvorming door de raad wordt het raadsbesluit en bijlagen conform art. 191 gemeentewet voor 15 november verstuurd aan de provincie Noord-Holland. De begroting is gepubliceerd op een website zodat hier gemakkelijk kennis kan worden genomen. De administratieve consequenties worden verwerkt zodat de budgethouders over de gevoteerde budgetten kunnen beschikken.

Evaluatie
Jaarlijks wordt de p&c-cyclus geëvalueerd met de auditcommissie.

Bijlagen

- Aanbiedingsbrief (2017018046)
- Nieuwe voorstellen (2017017736)
- Ontwerpbegroting 2018: http://bloemendaal.begroting-2018.nl
- Brief gevolgen septembercirculaire (*wordt nagestuurd*)

Achterliggende documenten

In de begroting wordt in de programma's bij kaders verwezen naar relevante regelgeving en beleidsdocumenten.

Wat betreft beleidsindicatoren kan op de website WaarStaatJeGemeente (WSJG) de gemeente Bloemendaal vergeleken worden met andere gemeente of bv. de gemeentegrootteklasse < 25.000 inwoners, zie Dashboard Waar Staat Je Gemeente

Burgemeester en wethouders van Bloemendaal,

, burgemeester.

, gemeentesecretaris.